

Záhoří

Kraj: Liberecký

Správní obvod: Semily

Nadmořská výška: 501 m n. m.

Počet obyvatel: 502

Adresa URL: www.obeczahori.cz

Okres: Semily

GPS souřadnice: 50.611511N, 15.274087E

První pís. zmínka: 1393 (631 let)

PSČ: 513 01

Historie obce Záhoří

Podle vědy historické byla krajina osídlena a vsi založeny až koncem 12. století, ovšem podle názoru ing V. Vaníčka (Tisíc let na stráži -1939) bylo území osídleno snad již v 10. století, kdy zde existovalo zemské krajiště, ležící na horní Jizeře proti průsmyku Novosvětskému. Podle pověsti byl v Záhoří nejprve zemanský dvůr, na němž hospodařil rod Hloušků. Existence dvora není doložena. Podle zprávy Archivu země české není v zemských deskách statek Záhoří veden a rod Hloušků se tu objevuje až roku 1662. Ves Záhoří proto vznikla založením na místě pustém a nikoliv rozdělením dvora. Pipice podle Františka Mizery rozdělením dvora vznikly. Ten byl původně v držení vladyckého rodu panošů z Činova. Ves Záhoří má dvě části: horní, větší, objímající v půlkruhu horní náves, kde je pramen hojné vody a tvoří ji samé hospodářské usedlosti a dolní část, rozloženou podél dolní návsi a při potoku vyvěrajícím na horní návsi v studni. Tuto část vytvořily ostatní selské usedlosti, které kdysi tvořily jeden statek. Jméno vsi pochází od polohy za horou.

Pipice pochází pravděpodobně od osobního jména Pípa, Proseč od prosekávání, Smrčí - mladý smrkový les, Dlouhý pravděpodobně dlouhý vrch.

KRAJIŠTĚ

Hornojizerské krajiště, jak je Ing Vaníček vysledoval, zaujímá téměř celé Semilsko a Jilemnicko. Tvoří kotlinu s četnými kopci, z nichž největší výšky dosahuje hora Hvězda u Příchovic /958 m/, hora Žalý /1 012 m/ a Kozákov /743m/, rozbrázděnou příkrými strmými stráněmi při Jizeře, Kamenici a jejich přítocích, uzavřenou na jihu hřbetem Kozákova, na severu hradbou předního pásma Krkonoš. Východní hranici tvoří pohoří Žalého. Asi uprostřed severní hranice krajiště je průsmyk Novosvětský, jediný to přechod z Čech do Slezska v těchto končinách.

Krajiště mělo svůj hrad. Byl jím Navarov, postavený na vysoké skále na soutoku Zlatého potoka a řeky Kamenice. První zmínka o něm je z roku 1380. Krajištěm vedla zemská stezka zvaná Slezská nebo také Krkonošská. Ze Záhoří vede od kapličky Trhovka (snad vedoucí na trhy v Turnově), v Josefském katastru zvaná Turnovská silnice., k jihozápadu k sedlu Vzdychánek. Ze Vzdychánku pokračuje cesta krátkou serpentinou do Prackova, Vesce a k Turnovu. Pro pěší a soumary užívána zkratka skrze Prochody a vesnice Klokočí.

Směrem k Semilům vede stezka východně od Slapu a tento úsek se nazývá také Pražskou silnicí, Okolnicí nebo Zelenou cestou. Z trhovky vedla stezka přes náves do Zdoliny ke staré kovárně /č.p.2/, pak úvozem k soše Panny Marie, poté polem, kde byla roku 1960 od JZD Chuchelna rozoraná, přes potůček a selský lesík, kde je sice jen slabě, ale přesto dosud patrná, k bývalému podmoklickému dvoru a do Semil.

Při této cestě odbočující z ohybu dnešní silnice na Kozákov stojí žulový milník.

Na stezce pod Vzdyčánkem končí cesta od Radostné vedoucí přes les Javorník a zvaná významně Příchodník a u Slapu u sochy P. Marie končí stará cesta, spíše již silnice, zvaná Příčnice.

Od Vzdyčánku byla od Zásadky /lokalita u studánky v sedle Vzdyčánku - zaniklá osada/ vpravo na Kuchelskou cestu po svahu šikmo poli k samotě Plesu a dále k Chuchelně neustále pozvolna klesajíc.

Ze Semil vede stezka k Sejkorské kapličce do Podbozkova přes Bozkov k jesenskému mlýnu, k Trojánkám, Stanovému, Olešnici, Příchovicům, pod horu Hvězdu, ke Kořenovu a tudy za hranice Čech.

Stráže stávaly na kopcích, které dodnes mají jméno Stráž, Strážník, Varta, Vartiště, ale také Hvězda /oheň na ní připomínal hvězdu na obloze/ a Kozákov /od kozáka - jízdní hlídky/. Ohňové signály zachycoval Kozákov, předával je na Mužský vrch u Mnichova Hradiště, odtud je přebíralo Ládví nad Prahou.

Nesloužila Drábovna na Kozákově za úkryt hlídek před nepohodou? Z okénka Drábovny je dobře vidět na Mužský, /18 km přímou cestou/, kde rovněž bylo stanoviště hlídek a navíc zjištěno osídlení v době hradištní. I tam jsou skalní obydlí zvané Drábské světničky, které tu měl v době asi 1000 let př.n.l. do skal vytesat lid kultury lužické. Z Drábovny je vidět i na vrch Hvězda /19 km/.

Když za Jana Lucemburského bylo Slezsko trvale připojeno k Čechám /teprve Marie Terezie je opět ztratila/, přestalo hlídání zemské stezky, krajiště pozbylo svého opodstatnění a bylo zrušeno. Král jako majitel půdy přenechal ji šlechtě k další kolonizaci. Záhoří se pravděpodobně dostalo darem dominikánskému řádu v Turnově. A tehdy asi byly založeny nově ony tři usedlosti, které nezapadají do kruhu prvních sedmi usedlostí. Poslední pás půdy na hranici s Chuchelnou zůstal neobsazen a byl patrně jako „pouстка“ prodán v 17. století.

